

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla az Enczi és Társa Ügyvédi Iroda (...., ügyintéző: dr. Enczi János ügyvéd) által képviselt felperes neve (....) felperesnek, a Juhász Ügyvédi Iroda (....; ügyintéző: dr. Juhász Miklós ügyvéd) által képviselt Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásért Közalapítvány (1122 Budapest, Határőr u. 35.) I. rendű, a Bokor, Ebergényi, Bartha Ügyvédi Iroda (...., ügyintéző: dr. Bokor Judit ügyvéd) által képviselt II.rendű alperes neve (.....) II. rendű alperesek ellen szerzői díj megfizetése és járulékai iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. január 28. napján kelt 6.P.25.326/2007/20. sorszámú ítélete ellen az I. rendű alperes 21. sorszám alatti fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, a felperes megállapításra irányuló keresetét elutasítja, a megfizetni rendelt jogdíj összegét 1.281.440 (Egymillió-kettőszáznyolcvanegyezer-négyszáznegyven) forintra leszállítja, a késedelmi kamatfizetésre vonatkozó rendelkezést mellőzi, és a felperest kötelezi arra, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 500.000 (Ötszázezer) forint elsőfokú perköltséget.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 750.000 (Hétszázötvenezer) forint kereseti illetékről és az I. rendű alperes illetékmentessége folytán le nem rótt 180.000 (Száznyolcvanezer) forint viszontkereseti illetékről akként rendelkezik, hogy 855.000 (Nyolcszázötvenötezer) forintot a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni, míg 75.000 (Hetvenötezer) forint kereseti illetéket az állam visel.

Az elsőfokú bíróság ítéletét egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 60.000 (Hatvanezer) forint másodfokú perköltséget.

Az I. rendű alperes illetékmentessége folytán le nem rótt 760.600 (Hétszázhatvanezer-hatszáz) forint fellebbezési illetékből 684.500 (Hatszáznyolcvannegyezer-ötszáz) forintot a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni, 76.100 (Hetvenhatezer-egyszáz) forint fellebbezési illetéket az I. rendű alperes illetékmentessége folytán az állam visel.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság - megismételt eljárásban hozott - ítéletében megállapította, hogy a 2001. júniusi vállalkozási szerződésmódosítás az I. és II. rendű alperesek között nem jött létre. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 9.677.032 forintot és ennek 2001. szeptember 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a felperes keresetét, valamint az alperes viszontkeresetét és beszámítási kifogását elutasította.

Kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 450.000 forint perköltséget. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 750.000 forint kereseti illetékről akként rendelkezett, hogy abból 322.500 forint kereseti illetéket a felperesnek kell megfizetnie az adóhatóság részére, míg 427.500 forint kereseti illetéket az I. rendű alperes illetékmentessége folytán az állam visel.

A megállapított tényállás lényege szerint a peres felek képviselőik útján szóban megállapodtak abban, hogy az I. rendű alperes által működtetni tervezett T. M. létesítéséről dokumentumfilm - ún. werkfilm -, továbbá életinterjúk és filmklippek készülnek a felperes és a II. rendű alperes együttműködésével. A szóbeli megállapodás alapján megkezdődött a munka, a felperes a gyártásvezetési, míg a II. rendű alperes a rendezői és operatőri feladatokat végezte, az I. rendű alperes pedig előleget fizetett, a II. rendű alperesnek 2001. február 19-én és március 23-án összesen 5.000.000 forintot, 2001. április 13-án pedig a felperes részére 3.000.000 forintot utalt át. A felek írásbeli szerződéseket is kötöttek egymással 2001. márciusában, az I. rendű alperes a felperessel a werkfilm leforgatásáról, míg a II. rendű alperessel a filminterjúk készítéséről állapodott meg, mindkét szerződésben azonosan 7.399.140 forint bruttó munkadíj fejében. A felperes a werkfilm készítését megkezdte, de azt - mivel a szerződés szerinti határidőig a múzeum helyszínén csak bontásokra került sor, az építkezésre nem - nem fejezte be, a werkfilmet nem adta át az I. rendű alperesnek. Az életinterjúkat tartalmazó felvételek, valamint négy darab videoklip átadásra került 2001. májusában az I. rendű alperes részére, aki azóta is használja azokat.

Az elsőfokú bíróság ténymegállapítása szerint a videoklipek készítésére az I. és II. rendű alperesek képviselői között jött létre szóbeli megállapodás, amelyek költségvetését az I. rendű alperes befogadta és ennek alapján kérte azok elkészítését. A tervezett öt klip közül négy darab elkészült, leadásra, majd átdolgozásukra is sor került az I. rendű alperes 2001. május 31-ei jegyzőkönyvben előterjesztett kifogása következtében.

Ezt követően 2007. júniusi keltezéssel, 2001. március 1-jei hatállyal szerződésmódosítás készült, amelyben az I. és II. rendű alperes közötti szerződés kiegészült azzal, hogy a II. rendű alperes a filminterjúk mellett filmklippek készítésére

is vállalkozott, összesen 8.287.000 forint + 12 % áfa fejében. Rögzítésre került benne, hogy 5.000.000 forint került kifizetésre 2001. március 15. napjáig, a fennmaradó részt a megrendelő a film átvételét követő 15 napon belül kiállított számla és teljesítés igazolás ellenében a vállalkozó bankszámlájára vállalta átutalni. A módosított szerződést a II. rendű alperes képviselőjében aláíró K. S. - akihez az I. rendű alperes által aláírt szerződéspéldány nem került vissza - az aláírást követő néhány hét múlva az I. rendű alperes képviselőjével közölte, hogy tekintsék tárgyalannak a szerződésmódosítást.

Végül tartalmazza a tényállás, hogy a felperes és az I. rendű alperes között 2002. február 20-án engedményezési szerződés jött létre, amellyel a II. rendű alperes az I. rendű alperessel szembeni követelését a felperesre engedményezte.

A felperes módosított és pontosított kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek közötti 2001. júniusi keltezésű vállalkozási szerződést módosító szerződés érvényesen nem jött létre. Kérte az I. rendű alperes kötelezését a werkfilm tekintetében 1.714.390 forint és ennek 2001. szeptember 1-től járó késedelmi kamata, az életinterjúk vonatkozásában 2.299.140 forint és ennek 2001. szeptember 14-től járó kamata, míg a klipek esetében 8.711.892 forint és ennek 2001. szeptember 1-jétől a kifizetésig járó kamata megfizetésére. Másodlagosan az I. és II. rendű alperes közötti szerződés részleges semmisségének megállapítását kérte a klipek vonatkozásában. Előadása szerint a klipek tekintetében a vállalkozási szerződés az I. rendű alperesnek átadott és általa elfogadott költségvetés alapján bruttó 12.517.792 forint vállalkozói díjjal jött létre, melyből levonásba helyezte az ötödik, a Tank című klip 2.400.000 forintos díját, azonban hozzászámította annak 1.594.390 forintos bekerülési költségét, ilyen módon alakult ki a klipek kapcsán érvényesített 10.117.792 forintot összeg, amelyből levonta a 3.000.000 forint előleget.

Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelme szerint a II. rendű alperessel kötött szerződése érvényes. A werkfilm tekintetében a kereset elutasítását kérte, arra hivatkozással, hogy nincs ismerete arról, hogy mi készült el, és így arról sem, hogy a felperes követelése miből adódik. Az életinterjúk tekintetében 1.868.160 forint bruttó összeget ismert el jogos követelésnek. A videoklipek kapcsán arra hivatkozott, hogy azok csak VHS kazettán kerültek átadásra, BETA kazettán nem, erre tekintettel a vállalkozói díj 50 %-át, bruttó 3.706.640 forintot ismert el jogos követelésnek. A részteljesítési késedelem miatti elállása időpontját 2002. augusztus 15. napjában jelölte meg és beszámítási kifogást terjesztett elő 4.000.000 forint erejéig, amely a vállalkozási szerződés 14. pontja alapján járó, a 2001. július 1-jétől az elállás napjáig felszámított kötbér igényből áll. Továbbá viszontkeresettel 3.000.000 forint előleg visszafizetését kérte.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás eredményeképpen arra az álláspontra jutott, hogy az alperesek között a 2001. júniusi módosító szerződés a Ptk. 213. § (1) bekezdése értelmében nem jött létre, mivel a II. rendű alperesi ajánlatot az I. rendű alperes képviselője a Ptk. 211. § (2) bekezdésében megjelölt ésszerű határidőn

belül nem fogadta el, az elfogadó nyilatkozat az ajánlattevőhöz nem érkezett vissza. Erre tekintettel a felperes elsődleges kereseti kérelmének helyt adott, ezért a vagylagosan előterjesztett - a szerződés érvénytelenségének megállapítására vonatkozó - kereseti kérelem elbírálását mellőzte.

A werkfilm kapcsán megállapította, hogy az nem készült el a szerződésben megjelölt időpontig, de nem is volt elkészíthető, mivel addig nem került sor a múzeum építési munkáira, csak bontásra. A Ptk. 302. § b) pontja, a 303. § (1) bekezdése és a 318. § (1) bekezdése alapján megállapította, hogy a késedelem az I. rendű alperes oldalán következett be, de mivel a felperes nem bizonyította a werkfilmmel kapcsolatos kárát a peres eljárás során, ezért a felperes ezzel kapcsolatos kárigényét, mint alaptalant elutasította.

Az életinterjúk kapcsán a Ptk. 389. §-ára, 328. §-ának (1) és (4) bekezdésére alapítottnan leszögezte, hogy a felperes jogosult fellépni az engedményezési szerződésben megjelölt 8.772.690 forint összeghatárig az I. rendű alperessel szemben. Rámutatott azonban, hogy a felperes életinterjúkkal kapcsolatos követelése csak az I. és II. rendű alperes közötti, 2001. márciusi szerződésében kikötött díjon alapulhat, azaz 7.399.140 forintot tehet ki, amelyből levonásba helyezve az I. rendű alperes által kifizetett 5.000.000 forintot, 2.399.140 forint erejéig találta a felperes követelését a határidőben és megfelelő minőségben leadott életinterjúk tekintetében megalapozottnak.

A filmklippek vonatkozásában az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy az elkészítésük költségére nézve írásbeli szerződés nem kötött, a felperes és az I. rendű alperes szóban állapodott meg. Az I. rendű alperes befogadta a felperes által készített költségvetéseket a filmklipekről, az elkészült, majd kijavított klipek közül négy darabot az I. rendű alperes 2001. júniusában átvett, azokat azóta is a birtokában tartja, de az átvételkor sem került sor azösszecszerülés vonatkozásában bármilyen nyilatkozat tételére. A körülményekkel az elsőfokú bíróság azt látta igazoltnak, hogy a filmklippek vonatkozásában az I. rendű alperes ráutaló magatartással tudomásul vette, hogy a benyújtott költségvetés az ellenértéke a munkának. Nem fogadta el azt az alperesi álláspontot, hogy a VHS kazetta átadásával részteljesítés történt, és a díj csak 50 %-ban vált esedékessé, mert a szerződésben nem határozták meg a felek a filmklippek átadási módját, a szerződésmódosítás nem jött létre, ezért a VHS kazetta átadásával a teljesítés megtörtént, ebből eredően az I. rendű alperes köteles megfizetni az általa befogadott költségvetésnek megfelelő összeget, így elutasította a beszámítási kifogást. Az elkészült négy klip vonatkozásában a költségvetések alapján 10.277.892 forint bruttó költség állapítható meg, amelyből levonva az alperesi teljesítést 3.000.000 forintban a különbözetként adódó 7.277.892 forint erejéig találta az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a filmklippek vonatkozásában megalapozottnak.

Az I. rendű alperes viszontkeresete kapcsán az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy a 3.000.000 forint nem a szerződés alapján, a werkfilmmel kapcsolatos

előlegként került kifizetésre, hanem a felek által kötött, részben írásbeli, részben szóbeli megállapodásokra figyelemmel. Rámutatott, hogy az írásbeli szerződés vonatkozásában nincs helye elállásnak, a werkfilmmel kapcsolatos teljesítés hiányában az I. rendű alperes által megfizetett 3.000.000 forintot ezért az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes tartozásába beszámította.

Ezen indokok alapján számolt el a felek között oly módon, hogy az életinterjúk kapcsán a 7.399.140 forint szerződésen alapuló díjból levonta az 5.000.000 forint I. rendű alperesi teljesítést és e tekintetben 2.399.140 forint erejéig találta a keresetet megalapozottnak; a filmklipek vonatkozásában a 3.000.000 forint beszámítását követően 7.277.892 forint megfizetésére kötelezte az I. rendű alperest.

A késedelmi kamatról a Ptk. 301. §-a alapján, míg a perköltségről a Pp. 81. §-a alapján határozott. Kiemelte, hogy nem fogadta el indokolt költségként a felperes és jogi képviselője közötti megállapodást a perköltség alapjául, figyelemmel arra, hogy a felperes csak részben lett pernyertes, továbbá a peres eljárások hosszú időtartama a felperes többszöri keresetmódosításának is az eredménye.

Az ítélet ellen az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását, valamint a viszontkeresetnek történő helyt adást kérte. Állítása szerint az elsőfokú bíróság az életinterjúkkal és a klipekkel kapcsolatos tényállást tévesen állapította meg, ebből pedig téves jogi következtetéseket vont le.

Hangsúlyozta, hogy a 2002. február 20-án kelt engedményezési szerződés - amellyel a II. rendű alperes az I. rendű alperessel szemben fennálló követelését a felperesre engedményezte - mindössze azt rögzíti, hogy az I. rendű alperesnek a felperessel és a II. rendű alperessel szemben fennálló tartozása összesen 7.772.690 forintot tesz ki. Ebből azonban le kell vonni a werkfilm költségeit a fellebbezés álláspontja szerint, amit a felperes saját jogán követel, a fennmaradó összeg az, amit - megalapozottsága esetén - az engedményezés keretében a felperes érvényesíthet az I. rendű alperessel szemben. Azzal érvelt, hogy a felperes a II. rendű alperes nevében nem érvényesíthet az engedményezési szerződésben írt összeget meghaladó igényt, nem lehet több joga, mint amit reá a II. rendű alperes átruházott. Az elsőfokú bíróság ezért jogszabálysértően az engedményezett összeget meghaladóan marasztalta az I. rendű alperest 9.677.032 forint erejéig. Ráadásul úgy, hogy a werkfilm tekintetében a felperesi kereseti követelést nem találta megalapozottnak, és e tekintetben a keresetet elutasította.

Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság a klipek vonatkozásában két ellentétes ténymegállapítást tett. Az ítélet 2. oldalán akként foglalt állást, hogy az alperesek képviselői között jött létre szóbeli megállapodás a videoklipek elkészítésére, míg az ítélet 7. oldalán úgy szerepel, hogy a felperes és az I. rendű alperes között jött létre a szóbeli megállapodás. A fentebb kifejtettekben az következik, hogy az elsőfokú bíróságnak a klipekkel kapcsolatban elsőként tett ténymegállapítása helytálló, vagyis a megállapodás az alperesek között jött létre.

Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróság okfejtését a szerződésmódosítás kapcsán. Hangsúlyozta, hogy a werkfilm, az életinterjúk és a klipek elkészítéséről a felek egyszerre állapodtak meg, a felperes és a II. rendű alperes igényük megfogalmazásakor mindhárom szolgáltatást, valamint az I. rendű alperes által kifizetett összegeket együttesen kezelték, ennek megfelelően a klipek elkészítése már 2001. márciusában elkezdődött. Utalt a fellebbezés ennek alátámasztásául a II. rendű alperes által aláírt, 2001. augusztus 22-én kelt A/2. alatt csatolt felszólító levélre, továbbá O.A., dr. Ő.S., K. S. és dr. S. M. tanúvallomására. E vallomásokból egyértelműen kitűnik, hogy a felek egyező akarata a kezdettől fogva mindhárom feladat elvégzésére kiterjedt. Az előlegek szóbeli megállapodás alapján kerültek kifizetésre, azokat a felek a felperes és a II. rendű alperes teljesítése ellenértékének tekintették. Ebből az következik, hogy a 2001. júniusi szerződésmódosítás nem tekinthető ajánlatnak, az egy, a felek között korábban szóban létrejött megállapodás utólagos írásba foglalása. Egy már teljesített, szóbeli megállapodás esetén nem lehet ajánlati kötöttségről, illetve az ajánlat visszavonásáról beszélni, legfeljebb arról, hogy a felek teljesítése szerződésszerű volt-e.

Az összegszerűség kapcsán vitatta fellebbezésében az elsőfokú bíróság megállapításait az életinterjúk és a klipek tekintetében, fenntartva az elsőfokú eljárásban e körben tett nyilatkozatait.

Sérelmezte a kamatfizetésre való kötelezést, és a kamatfizetés esedékessége kezdő időpontjának meghatározását is. Hangsúlyozta, hogy sem a felperes, sem a II. rendű alperes nem tett eleget számlaadási kötelezettségének, ennek folytán késedelembe estek, ami az I. rendű alperes egyidejű késedelmét és ebből eredően kamatfizetési kötelezettségét kizárja.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az I. rendű alperesnek a felperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta, fenntartva az elsőfokú eljárás során felhozott érveit.

A késedelmi kamat körében kifejtette a felperes, hogy az I. rendű alperes nem azért nem teljesített, mert nem kapott számlát vagy számlát helyettesítő okmányt, hanem különböző mondván csinált okokra - így hibás teljesítésre, szerződés hiányára, stb. - hivatkozva nem is akart fizetni. Egyébként az I. rendű alperes maga volt szerződésszegésben, ami kizárja a felperes, illetve a II. rendű alperes késedelmét.

A felperes nem támadta fellebbezéssel a meghaladó keresetét elutasító - a werkfilmmel kapcsolatos - ítéleti rendelkezést, ezért azt a másodfokú bíróság nem érinthette.

A fellebbezés nagyobb részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást részben helytállóan állapította meg, az abból levont jogi következtetése, döntése és annak indoka is csak részben volt osztható.

Helyesen állapította meg az elsőfokú ítélet, miszerint a peres felek eredetileg szóban állapodtak meg egymással abban, hogy az I. rendű alperes részére, az általa létesítendő T. M. kiállítási anyagában felhasználásra kerülő, a múzeum létesítéséről werkfilm, továbbá életinterjúk és filmklipek készülnek a felperes és a II. rendű alperes együttműködésével, mely szóbeli megállapodás alapján az I. rendű alperes előleget fizetett mind a felperes, mind a II. rendű alperes számára. Azt azonban hiányosan rögzítette, hogy e szóbeli megállapodásukat 2001. márciusában hogyan foglalták írásba, és tévesen minősítette a felek szerződését vállalkozási szerződésnek.

A megállapodásokban az I. rendű alperes filmalkotások elkészítésére adott megbízást akként, hogy a felperes a werkfilm készítésére vállalkozott, míg a II. rendű alperessel a filminterjúk készítésében és kapcsolattartó, tanácsadó tevékenységben állapodott meg, azonosan bruttó 7.399.140 - 7.399.140 forint díj ellenében, 2001. július 31-i határidővel. Mindkét szerződés a vállalkozási szerződés címet viselte, ugyanakkor nem csak az alkotások előállításáról és annak díjáról, hanem azok felhasználásáról is megállapodtak a szerződő felek a szerződésük 14. illetve 15. pontjában. A felek a felhasználási jogokról akként rendelkeztek, hogy a létrehozott szellemi alkotásokat az I. rendű alperes tevékenységével összefüggésben, illetve kiállítási célra szabadon és jogdíjmentesen felhasználhatja, a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teheti.

Mivel a felek között létrejött szerződések az Szjt. 1. § (2) bekezdés g) pontja szerint szerzői jogi védelem alá tartozó filmalkotások elkészítésére és eredményének felhasználására vonatkoztak, ebből eredően nem a Ptk. 389. §-a, hanem a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szjt.) rendelkezései az irányadóak a szerződések értelmezésekor. A felek szerződése az Szjt. 42. §-ának megfelelően felhasználási szerződéseknek felelnek meg. Az Szjt. 45. § (1) bekezdése alapján a felhasználási szerződést - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - írásba kell foglalni. Eltérő rendelkezés hiányában ez irányadó a megfilmesítési szerződésre is. A felhasználási szerződés írásbafoglalása a werkfilm és az életinterjúk kapcsán 2001. márciusában nem vitatottan megtörtént. Ezt az elsőfokú bíróság is elfogadta és az elszámolás alapjának tekintette, a filmklipek tekintetében azonban a 2001. júniusi írásbeli szerződés létrejöttét nem látta megállapíthatónak. A másodfokú bíróság nem osztotta az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatos okfejtését, az I. rendű alperes álláspontjával értett egyet, amely szerint az I. és II. rendű alperes között létrejött 2001. júniusában szerződés a filmklipekre.

A 2001. márciusi megállapodásokban eredetileg nem szereplő filmklipek a per tárgyát képező, 2001. júniusi keltezésű szerződésmódosításban kerültek először megemlítésre. Alappal kifogásolta a fellebbezés, hogy az elsőfokú bíróság tényállásában a szerződő felek személyéről két, egymással ellentétes megállapítást tett. A 2. oldal utolsó bekezdésében akként foglalt állást, hogy a klipek elkészítésére az alperesek képviselői között jött létre szóbeli megállapodás, ezzel szemben a 7. oldal harmadik bekezdésében azt rögzítette, hogy az a felperes és az I. rendű

alperes között jött létre. Az írásbeli szerződésmódosítás - amelynek létrejöttét a felperes az I. rendű alperesi aláírás hiányával vitatta - fejrésze szerint az I. és II. rendű alperesek között jött létre, és azon a II. rendű alperes ügyvezetője, K.S. aláírása szerepel, aki nem vitatta, hogy azt aláírta. A 2001. május 31-én készült jegyzőkönyv tanúsága szerint K. S. kötelessége volt a klipek átdolgozása is, ezért nem következett ezen tényekből az az ítéleti megállapítás, hogy a klipekre az I. rendű alperes és a felperes állapodott meg.

Nem osztotta továbbá a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletnek az ajánlati kötöttséggel kapcsolatos érvelését, miszerint a 2001. júniusi szerződésmódosításra nézve - amely a klipek vonatkozásában az első írásos megállapodás volt - ajánlatot a felperes tett, amit az I. rendű alperes képviselője a Ptk. 211. § (2) bekezdése szerinti ésszerű határidőn belül nem fogadott el, az elfogadó nyilatkozata a felpereshez nem érkezett vissza, ezért a szerződés nem jött létre. Ez a megállapítása nem következik okszerűen a bizonyítási eljárás során meghallgatott tanúk vallomásából és a rendelkezésre álló okiratból.

A lefolytatott tanúbizonyítás eredményeképpen az vált megállapíthatóvá, hogy az ajánlatot az I. rendű alperes tette, amit a II. rendű alperes képviselője K. S. - saját előadása szerint - aláírásával elfogadott. Maga a felperesi jogi képviselő hivatkozott rá következetesen az elsőfokú eljárás során - és a másodfokú tárgyaláson is -, hogy a 2001. júniusi keltezésű szerződés-módosítást az I. rendű alperes jogi képviselője készítette, azt a II. rendű alperes az I. rendű alperesi jogi képviselő irodájából kapta meg. Ebből is az következik, hogy a 2001. júniusi keltezésű iratban megtestesülő szerződési ajánlatot az I. rendű alperes intézte a II. rendű alperes irányába, aki azt - törvényes képviselője általi aláírás útján - elfogadta, ezzel a klipek vonatkozásában is létrejött az Szjt. 45. §-a szerinti felhasználási szerződés. Ezt támasztja alá továbbá, hogy az iratok között rendelkezésre áll a szerződés mindkét fél által aláírt példánya, annak eredetijét dr. S. M. a 2009. január 27-én tartott tárgyaláson tanúkénti meghallgatása során felmutatta.

Mindezen körülmények együttes értékelésével a másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdése alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a 2001. júniusi dátumozású, a 2001. márciusi szerződést módosító felhasználási szerződés az I. és a II. rendű alperes között érvényesen írásban létrejött. Ezért az elsőfokú ítéletet a létre nem jött szerződéssel kapcsolatos megállapítás tekintetében megváltoztatta és e vonatkozásban a felperes keresetét elutasította.

A 2001. júniusában létrejött az I. és II. rendű alperes közötti felhasználási szerződésben a szerződő felek a 2001. márciusában megkötött szerződést 2001. március 1-i hatállyal módosították. A tényleges állapotnak megfelelően kiegészítették azzal, hogy a II. rendű alperes a megrendelő - I. rendű alperes - által megjelölt személyekkel filminterjúkat készít, kapcsolatot tart, továbbá négy, a szerződésben nevesített című filmklipet forgat és azokat digitális és BETA kazettán vállalta átadni. Teljesítési határidőként a 3. pontban a filminterjúk kapcsán 2001. június 15-ét, a filmklipek tekintetében pedig 2001. június 30-át jelölték meg. A

korábban kikötött díj is módosításra került, a felek e három tevékenység ellátásáért egyszeri díjazásban 8.287.000 forint + áfa összegben állapodtak meg. A szerződés 6. pontja szerint az egy forgatási napra vonatkozó tételes elszámolást a megállapodás II. számú melléklete tartalmazta volna, ilyen melléklet azonban - nem vitásan - nem született, ezért az elszámolást a másodfokú bíróság a szerződés alapján folytatta le a későbbiekben részletesen ismertetésre kerülő szempontok szerint. Változatlanul maradtak a szerződés egyéb, a felhasználással kapcsolatos rendelkezései.

A módosító szerződés aláírásának időpontjában az érintett filmalkotások, tehát az interjúk és a négy filmklip elkészültek, kijavításra és átadásra kerültek, azokat az I. rendű alperes jelenleg is felhasználja, ezért az érvényesen létrejött megállapodásra figyelemmel az I. rendű alperesnek a módosító szerződésben írtaknak megfelelően kell helyt állnia a díjazásért. Mivel a szerződésben írt II. melléklet nem jött létre, nem volt alapos az I. rendű alperesnek az életinterjúk összegszerűségével kapcsolatos álláspontja, miszerint annak díja csak 1.868.160 forint lehetne. Ellenkező bizonyíték hiányában a díjat a szerződés szerint kell számítani, de figyelemmel az engedményezési szerződésre is, amelynek létrejöttét és annak alapján a felperesi fellépés alaposságát a felek nem vitatták.

A 2002. február 20-i keltű, a felperes és a II. rendű alperes között létrejött engedményezési szerződés 1. pontjában rögzítésre került, hogy a szerződő felek 2001. márciusában szerződéseket kötöttek az I. rendű alperessel egy kb. 60 perc időtartamú ún. werkfilm, valamint mélyinterjúk, és összesen 5 db videoklip elkészítésére. Azt is rögzítették a szerződő felek, hogy ezen alkotások összes bekerülési költsége 15.772.690 forint, melyből az I. rendű alperes 3.000.000 forintot a felperes (engedményezett), 5.000.000 forintot pedig a II. rendű alperes (engedményező) részére megfizetett. Ilyen módon - az engedményezési szerződésben foglalt egyező nyilatkozat szerint - az I. rendű alperesnek az engedményezővel és az engedményezettel szemben fennálló összes tartozása 7.772.690 forint, ezt az összeget engedményezte a II. rendű alperes a felperesre a szerződés 2) pontjában.

Mindezek tükrében az elsőfokú bíróság - eltérő jogi álláspontján alapuló - számítási módja nem helytálló. Tévedett az elsőfokú bíróság abban, hogy az elszámolás során a forgatási napok és a felperes által hivatkozott tételes költségkimutatás figyelembe vehető. Erre nézve nem állapítható meg a felek egységes, írásban megtestesülő szerződéses akarata. Helytállóan hivatkozott e körben az I. rendű alperes arra, hogy a tételes költségvetés I. rendű alperes általi elfogadása a perben bizonyításra nem került, annak egy, önálló aláírási joggal nem rendelkező alkalmazott - Dr. Ö. S. - általi szignálása az I. rendű alperes törvényes képviselőjének elfogadó nyilatkozata, illetve aláírása hiányában ilyennek nem tekinthető. De a fellebbezésnek sem volt osztható a díjszámítással kapcsolatos álláspontja, amely szerint az engedményezési szerződésben szereplő összegből kell levonásba helyezni a werkfilmre eső, de elutasított felperesi igényt, mert az

engedményezés a felperes fellépésének a jogalapját és az általa érvényesíthető összeget határozta be.

Az elsőfokú ítélettel és a fellebbezéssel szemben az életinterjúk és a klipek vonatkozásában a II. rendű alperesnek járó, a felperesre engedményezett jogdíjat a 2001. júniusi keltezésű - a fentebb írtak szerint érvényesen létrejött - szerződésmódosítás alapján kell számítani akként, hogy az nem haladhatja meg az engedményezett követelés összegét. A felhasználási szerződésben a szerződő felek a művek elkészítésére és felhasználására bruttó 9.281.440 forint (8.287.000 forint + 12 % áfa) díjazást kötöttek ki, mely összegből az I. rendű alperes 5.000.000 forintot megfizetett a II. rendű alperesnek. E levezetés értelmében a felperes jogos követelése 4.281.440 forint a klipek és az életinterjúk vonatkozásában, különös tekintettel arra, hogy az elsőfokú eljárásban - egyik fél által sem vitatott - szakértői vélemény támasztotta alá, hogy az életinterjúk műszaki színvonala megfelelő volt, ezért az I. rendű alperes hibás teljesítésre alapított kifogása alaptalan.

Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy ezen összegből levonásra kell kerüljön az I. rendű alperes által a projekt elkészítésével kapcsolatban, a felperesnek - nem vitatottan - előlegként megfizetett, a viszontkeresettel érvényesített 3.000.000 forint. Osztotta továbbá az elsőfokú bíróság álláspontját az I. rendű alperes elutasított beszámítási kifogása kapcsán is. Peradat van arra, hogy az I. rendű alperes a VHS kazettán átadott klipeket időközben olyan adatrögzítőre írta át, ami azok tartósságát, huzamosabb használatát biztosítja. A 8.Pf.20.664/2007. számon folyó másodfokú eljárásban 2007. augusztus 30-án tartott tárgyalásról 7. sorszám alatt felvett jegyzőkönyvben az I. rendű alperes képviselője akként nyilatkozott, hogy már nem tart igényt a filmklipek BETA kazettán történő átadására, ilyen módon ez az igénye oka fogott. Ebből eredően az erre alapított részteljesítési késedelmi kötbér címén előterjesztett beszámítási kifogását az elsőfokú bíróság alappal utasította el, döntését a másodfokú bíróság helyesnek találta.

Az I. rendű alperes marasztalását ezért a felperesnek a fenti levezetés értelmében megítélt 4.281.440 forint szerzői jogdíj és az alaposnak talált viszontkereset 3.000.000 forintos összegének különbözetére - 1.281.440 forintra - szállította le.

Alappal sérelmezte az I. rendű alperes az elsőfokú ítéletben megállapított kamatfizetést is. Helytállóan utalt a fellebbezés az alperesek által aláírt vállalkozási szerződés 7. pontjára, az 1992. évi LXXIV. törvény 43. §-ának (2) bekezdésére, a Ptk. 302. §-ának b) pontjára, és 302. § (3) bekezdésére, a Legfelsőbb Bíróság BH.2002. évi 318. eseti döntésére, továbbá a GK. 66. számú állásfoglalás I. részének 2. fordulatra. Egyetért a másodfokú bíróság azzal, hogy a felperes és a II. rendű alperes - mivel nem tettek eleget számlaadási kötelezettségüknek - késedelembe estek, ami az I. rendű alperes egyidejű késedelmét és ebből eredően kamatfizetési kötelezettségét kizárja. Ezért a kamatfizetésre kötelezést mellőzte. Ugyanezen okból volt helyes az elsőfokú bíróságnak a viszontkereset

kamatfizetésére vonatkozó - a viszontkereset meghaladó részét - elutasító rendelkezése.

A pernyertesség-pervesztesség megváltozott - 10-90 %-os, a felperesre terhesebb - arányára tekintettel az elsőfokú perköltség viseléséről az elsőfokú ítélettől eltérően, akként rendelkezett, hogy annak megfizetésére a túlnyomórészt pervesztes felperest kötelezte, az I. rendű alperes javára a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján. Összegét arra tekintettel állapította meg mérlegeléssel 500.000 forintban a másodfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes nem csak a több, mint 12.000.000 forintot kitevő kereset vonatkozásában lett 90 %-os pernyertes, hanem a viszontkereset 3.000.000 forintos összege tekintetében is, teljes terjedelemben.

Mindez kihatással volt az illetékviselés mértékére is, amely kapcsán észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében nem rendelkezett a viszontkereset le nem rótt illetékéről, ezért az illeték viseléséről a kereseti és a viszontkereseti illeték figyelembe vételével rendelkezett, a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően.

A fentiek értelmében a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a nem fellebbezett részét nem érintve - a fellebbezett rendelkezéseit - az ismertetett módon - részben megváltoztatta, egyebekben helyben hagyta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte a nagyobb részben eredményesen fellebbező I. rendű alperes másodfokú perköltségének megfizetésére, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és (5) bekezdése alapján, a 4/A. § (1) bekezdése szerint, áfával növelten állapította meg.

Az I. rendű alperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről - melynek mértékét az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdésének a fellebbezés benyújtásakor hatályos szövege alapján állapította meg - az Itv. 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 14. §-a szerint rendelkezett.

Budapest, 2010. július 6.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

Dr. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

Dr. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

